

λαχάρι), Ελεφαντοστούν (Το Ελεφαντοστούν δεν είναι πια εδώ), Ινδονησία (Η χωροθέτηση της φτώχειας), Νεπάλ (Τα σταυροδρόμια του Νεπάλ), Κύπρος (Η Κύπρος είναι ελληνική). Βεβαίως, τα επί μέρους κεφάλαια δεν είναι δομικώς ομοιόμορφα, αφού τα διαθέσιμα στοιχεία, το κεντρικό πρόβλημα της κάθε γεωγραφικής ενότητας και η ίδια η ιστορία του χώρου καθορίζουν σε μεγάλο βαθμό και τη δομή των κεφαλαίων. Παρόλα αυτά, η αξία του βιβλίου δεν μειώνεται σε καμιά περίπτωση, αφού τα κεφάλαια μπορούν άνετα -και ίσως επιβάλλεται κιόλας- να διαβαστούν ως απλά ταξιδιωτικά κείμενα.

Το δέκατο κεφάλαιο του βιβλίου (ή παράρτημα όπως αποκαλείται από τον ίδιο τον συγγραφέα) αποτελεί και την μεγάλη έκπληξη για τον ανυποψίαστο

αναγνώστη, καθώς ξεφεύγει από το ύψος των προηγούμενων κεφαλαίων και αποτελεί ένα καθαρά λογοτεχνικό (αφηγηματικό) κείμενο.

Νομίζω ότι ο κ. Μοδινός πρέπει στο μέλλον να ασχοληθεί περισσότερο και με αυτό τον κλάδο της πεζογραφίας, καθώς ούτε οι ταξιδιωτικές εμπειρίες του λείπουν ούτε -πολύ περισσότερο- ο τρόπος γραφής φαίνεται να του είναι άγνωστος, αφού κινείται με εξαιρετική δεξιοτεχνία και στυλ. Αναμένουμε σύντομα παρόμοιες προσπάθειες, χωρίς βέβαια αυτό να σημαίνει ότι πρέπει να εγκαταληφθούν οι οικογεωγραφικές αναζητήσεις του συγγραφέα, οι οποίες είναι σίγουρα εξαιρετικά σημαντικές για την ελληνική και διεθνή βιβλιογραφία.

Μιχάλης Προμπονάς

Νεύσις: ένα νέο περιοδικό

Κυκλοφόρησε το πρώτο τεύχος του περιοδικού Ιστορίας και Φιλοσοφίας των Επιστημών Νεύσις. Όπως σημειώνει η Συντακτική Επιτροπή:

«Νεύσις», είναι το όνομα της νέας περιοδικής έκδοσης του Οίκου Νεφέλη, που θα εκδίδεται δύο φορές το χρόνο και θα έχει ως ειδικό αντικείμενο την Ιστορία και τη Φιλοσοφία της Επιστήμης. Στις σελίδες της εκπροσωπούνται θέματα που αφορούν στην ιστορία και τη φιλοσοφία των φυσικών και των κοινωνικών επιστημών, της λογικής και των μαθηματικών, των επιστημών του

ανθρώπου, αλλά ακόμα, της ιατρικής και της τεχνολογίας. Περιλαμβάνονται επίσης θέματα που αφορούν στη διάδοση της επιστημονικής γνώσης, στην υποδοχή και τη δεξίωση των επιστημονικών ιδεών σε περιβάλλοντα διαφορετικά από εκείνα όπου παρήχθησαν, οι ευρύτερες κοινωνικές επιπτώσεις και η θεσμική έκφραση της υποδοχής και δεξίωσης των ιδεών αυτών».

Χαιρετίζουμε την έκδοση του νέου περιοδικού σε μια εποχή κρίσης του σοβαρού εντύπου και κυριαρχίας των «ελαφρών» και χυδαίων περιοδικών. Η ειδικότερη αξία της νέας έκδοσης βρί-

σκεται στο γεγονός ότι, όπως σημειώνει η Συντακτική Επιτροπή, «η ιστορία και η φιλοσοφία της επιστήμης αποτελεί σήμερα διεθνώς ένα δυναμικά αναπτυσσόμενο επιστημονικό και ακαδημαϊκό κλάδο». Το νέο περιοδικό φιλοδοξεί να συμβάλλει στην ανάπτυξη της σχετικής έρευνας και στη διάδοση των σχετικών ιδεών σ' ένα κοινό ευρύτερο από την κοινότητα των ειδικών.

Όπως επισημαίνεται από τη Συντακτική Επιτροπή, «ο κλάδος της ιστορίας και της φιλοσοφίας της επιστήμης έχει μόνο λίγα χρόνια ζωής» στην Ελλάδα. Το σχετικό σημείωμα συνεχίζει: «Ηδη όμως έχουν αναπτυχθεί σημαντικές πρωτοβουλίες που συμβάλλουν στη συντεταγμένη ανάπτυξή του, όπως είναι για παράδειγμα η ίδρυση του «Τμήματος Μεθοδολογίας, Ιστορίας και Θεωρίας της Επιστήμης» στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, του μεταπτυχιακού "Προγράμματος Φιλοσοφίας και Ιστορίας των Επιστημών και της Τεχνολογίας" στο Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, καθώς και της "Ελληνικής Εταιρείας Ιστορίας των Επιστημών και της Τεχνολογίας". Η "Νεύσις" φιλοδοξεί να είναι το βήμα συνάντησης, γνωριμίας και διαλόγου της συγκροτούμενης κοινότητας των Ελλήνων ιστορικών και φιλοσόφων της επιστήμης».

Η προηγούμενη επισήμανση είναι ορθή, αλλά ελλιπής. Επειδή, ως γνωστόν, ο κλάδος της Ιστορίας και της Φιλοσοφίας των Επιστημών καλλιεργείται ήδη από την προπολεμική περίοδο στη χώρα μας. Φυσικά, μέχρι τη δεκαετία του '70, επρόκειτο για "ηρωικές" προσπάθειες ατομικών ερευνητών χωρίς κρατική στήριξη και θεσμική κατοχύρωση. Παρά ταύτα, τα ίχνη αυτής της προσπάθειας δεν είναι αμελητέα. Ας

θυμηθούμε τις προπολεμικές εργασίες των Αιγηνίτη, Γρατσιάτου, Ζέγγελη, Θεοδώρου, Παλαιολόγου, Μέριμηκα, Στεφανίδη, Καραγκούνη, Π. Ζερβού και άλλων. Μεταπολεμικά ας θυμίσουμε τις εργασίες των Κιτσιή, Ρουσόπουλου, Κωτσάκη, Χ. Κουρή, Τάσιου, Σ. Ζερβού, Μουρέλλου και άλλων.

Επίσης ένας σημαντικός αριθμός νεότερων ερευνητών και εντύπων έχει δημιουργήσει μια αξιόλογη παράδοση. Αξίζει να και η Φιλοσοφία των Επιστημών διδάσκονται σε όλα σχεδόν τα Πανεπιστήμια και Ανώτατα Ιδρύματα της χώρας. Η Ιστορία και η Φιλοσοφία των Επιστημών έχει συνεπώς «νομιμοποιηθεί» και έχει κατοχυρωθεί ως πεδίο διδασκαλίας και έρευνας. Η ίδρυση του «Τμήματος Μεθοδολογίας, Ιστορίας και Θεωρίας της Επιστήμης», η δημιουργία του περιοδικού *Νεύσις* και οι υπόλοιπες δραστηριότητες που αναφέρονται στο σημείωμα είναι νέα θετικά γεγονότα σ' αυτόν το χώρο, τα οποία θα συμβάλουν ασφαλώς στην ανάπτυξη της σχετικής διδασκαλίας και έρευνας, αλλά δεν δημιουργούν μια ποιοτικά νέα κατάσταση. Η «Ιστορία και η Φιλοσοφία των Επιστημών» έχει ήδη την «ιστορία» της και στην Ελλάδα.

Χαιρετίζουμε, λοιπόν, εγκάρδια το νέο περιοδικό. Ελπίζουμε να γίνει όχι «το βήμα» αλλά «βήμα» συνάντησης, γνωριμίας και διαλόγου της επιστημονικής μας κοινότητας και ευρύτερα του κοινού που ενδιαφέρεται γι' αυτά τα θέματα. Και ευχόμαστε να αποφύγει τις συνήθειες στη χώρα μας ομαδοποιήσεις και ιδεολογικές μονομέρειες. Τέλος, και προπαντός, ευχόμαστε να επιβιώσει μέσα στις δύσκολες σημερινές συνθήκες.

Ευτύχης Μπιτοάκης